

Лисенко С. А.
**РИТОРИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ ЯК СКЛАДНИК
ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ**

Сьогоднішня освітянська реальність характеризується протиріччям між потребою у фахівцях професійної освіти, які здатні на високому рівні здійснювати педагогічне спілкування та логічно-обгрунтовано викладати навчальний матеріал і недостатньою риторично-комунікативною підготовленістю випускників інженерно-педагогічних ВНЗ.

Теоретичні основи риторичної підготовки були закладені ще 2500 років назад у вченнях стародавніх філософів, риторів Сократа, Платона, Аристотеля, Демосфена, Квінтіліана, Цицерона, розвинуті просвітителами наступних епох, та збагачені вченими й науковцями останніх часів О. Леонтьєвим, І. Зязюном, В. Кан-Каликом, М. Страстовим, Л. Савенковою, А. Капською, Г. Сагач та ін.

Відмова вітчизняної освіти ще майже століття тому від вивчення риторики як дисципліни, яка спроможна синтезувати та впровадити у практичну підготовку фахівця основи мовної особистості, засвідчила неспроможність навчити ораторській майстерності на основі вивчення інших літературо-мовних та логічних дисциплін.

Наприкінці ХХ ст. загострилися різні причини для відновлення викладання цієї дисципліни у вищій школі. Серед них: причини *соціально-політичного характеру*: розвиток демократичних начал, поширення ідей свободи та гуманізації особистості, яка б уміла відстоювати власні права та права інших, спілкуватися з людьми різного культурного рівня та освіченості; причини *економічного характеру*: основні з них – кризи на виробництві, в економіці, конкуренція на ринку праці, прагнення до підвищення продуктивності та збільшення обсягу випуску товарів, що породжує потребу в компетентних працівниках і керівниках, які вміють переконливо мотивувати до якісної праці; причини *психологічного характеру*: з кінця ХХ ст. змінюються підходи до усвідомлення сутності людини як вільної, відповідальної, гуманної особистості, зокрема проявляється тенденція персоніфікації особистості, тобто, зростання індивідуальної неповторності кожної окремої людини; причини *комунікативного характеру*: розширення сфер та меж спілкування, збільшення кількості комунікативних ситуацій, числа комунікантів, розвиток сучасних комп'ютерних технологій, засобів зв'язку, мережі Інтернет, які надають широкі можливості для спілкування, але, разом з тим, нівелюють вимоги до його культури. У цих умовах розширюється значення компетентного риторичного мовлення та культури спілкування; причини *професійного характеру*: у ХХ ст. змінилося ставлення до професійної праці – в умовах безробіття та конкуренції уміння переконливо говорити й бути комунікабельним є підґрунтям для знаходження та збереження цінного місця роботи.

Відомий вітчизняний педагог-ритор М. Сагач розробила концепцію сучасної риторичної підготовки у ході вивчення дисципліни «Риторика» на основі законів ефективного управління мисленнево-мовленнєвою діяльністю, спрямованих на розвиток особистісного начала. Метою такої підготовки, як зазначав український ритор ХІХ ст. М. Кошанський, є розкриття усіх здатностей розуму, показуючи нормальне розташування думок, надання Розумові й Моральному почуттю відповідного спрямування, – щоб, навчаючи виражати тендітне, збудити, посилити в душах живу любов до всього благородного, великого й прекрасного.